

հատապաշտութիւն, կրօնքներ ու դասնանքներ, ամենքն ալ պէտք էր որ իրենց ազանդներէն անդամներ պատգամաւոր դրէին: Այն ատեն, հաշիւն ընելով, պիտի տեսնուէր թէ ո՞րքան քիչ բարեպաշտ կը մնայ ատելութեան եւ պատերազմի:

Պէտք էր որ կազմակերպուէին խաղաղասիրական անսահման ուխտաւորութիւններ, այդ օրերուն համար, եւ աշխարհին ամէն կողմէն կառախումբերը եղբայրութեան սիրահար ամբողջներ բերէին այդ քաղաքը ուր Սըրնոզաս տիեզերքը կը մտածէր՝ ակնոցի ապակիները

մաքրելով որոնք իր եղբայրներուն տեսողութիւնը եւ աստուածային ընտելութիւնը ըմբռնելու անոնց եղանակը կը բարելաւէին: Պէտք էր որ բոլոր ազգերը միահաղոյն, իրենց ամենէն լինհանձն սրտերովը, բաբախէին, այդ հոլանտական սիրուն քաղաքին մէջ ուր նախ ծնաւ մտքի ազատութիւնը, միջին դարու նեղ մտասեղմումէն յետոյ:

Մարդկութեան համար տոբի մը կայ հոտ՝ պատմական մեծ ծափաղաղակ մը թնդացնելու:

Թարգմ. - Շրանս .

ԲՈՂԱՏԱՆ

ՅԱՅԳԵՐԳ

—o—

Ջութակներու զրոհիկ ու ցաւաքին

Հեծիւնին մէջէն,

Լալկան հոգին դաշնակին

Կը կողկողի արցունքներով որ Քիթ առ շիթ կը հընչեն:

Հոծ մարդկութիւն մ'անորոշ, խառն, անծանօթ,

Չորսդիս կ'ոռնայ կը խընդայ:

Սըրճարանին քըրտնած օդին մէջ հեւքոտ,

Ուր կը վառին սուտ շըրթունքներն էգերուն

Արուններու նալուածքին տակ մոլորուն,

Ծած հըրճուանքի խրժուկ մ'յամառ կը թընդայ:

Ու հոգիիս պաղ պարապին մէջ աղօտ

Ձանձրոյթ մը խուկ կը հըրնայայ:

Դուրան, ամպոտած ապակիէն անդին, լոյսեր երեքուն,

Կարմիր լոյսերն անցնող տենդոտ կառքերուն,

Ու խըռպոտ ձայնն անագին

Ջըլախտաւոր, քընատ, կատաղած քաղաքին . —

Լոյսեր, շարժում ու ձայներ,

Կեանքին խոշոր զաւե՛շտը . . .

Թանձր անձկութիւն մը կը գիզուի կուրծքս ի վեր:

Ջութակին ողբն հիմա, անոր սուր չեշտը

Կը ցաւցընէ սիրտս որպէս թէ զայն խածնէր:

Աչքիս, տարտամ պատկերներով յեղյեղուկ,

Կ'ընդերեւան գունատ ձեւեր խուսափուկ,

Ձեւեր շըփոթ, գաղափարի ըստուերներ,

Ձեւեր անեղ - խորհըրդաւոր, ծաղրելի . . .

Պէ՛տ մեծ խոնջէնք մ'ուզեղին մէջ դանդաղաբար կը հալի:

Ա՛խ , խեղճ հեշտանքը շինծու .
 Դէմքե՛ր բը վառ ,
 Կեղծ լոյսին տակ , մըթնոլորտին մէջ յայրատ .
 Ա՛խ անխմաստ այս յոգնութիւնն ապրելու . . .
 Ու կը խընդան առոնք , անդո՛ւլ կը խընդան
 Ապուշութեամբ գինովցած . . .
 Ու կը տեսնեմ կանգնիլն անա մեծարաց՝
 Ճանկութեամբ վառ աշուրներուն վերեւ՝ նայուածքը Մահուան . . .
 Շուրջնա երկայն կ'իյնայ ըստուեր մը պըղտոր .
 Կը տըժգունին յանկարծ լոյսերը բոլոր .
 Դէմքերը , պաղ ու գեղին ,
 Ուրուականներ կը թըւին .
 Օղբ գիակ կը հոտի . . .
 Ու կը փախչիմ , առանձնութեան ու խաւարի անօթի :

ՏՆԲՈՎԵՇ

ՄՏՔԻՍ ԽԱՌՆԱՐԱՆԷՆ

—o—

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա .

. . . Զիս բեմ հանեցին , ու ըսին ինծի .
 «Պատմէ՛ մեզի հոգիիդ բոլոր տառապանքը ,
 օ՛ն , պատմէ՛ մեզի ինչ որ գիտես » :
 Ու բանալով Հառաչողի յիշատակարանս ,
 սկսայ կարգալ ախպէս .

«Սաղմոս , շարական , ալեւու , աղօթք , ար-
 ցունք ու կոծ սոսա՛կ մը չեն արգիւ...» «Ոչ
 միայն հացիւ...» ըսուեցաւ . եւ կը հարցնեմ .
 «Հապա ինչո՞վ կ'ապրի մարդ .» սուրբ կո-
 կորգիդ , բուռնցքը՝ բերնիդ , ծունկեր՝ փո-
 րիդ կը ծանրանան . կը դալարին , կը ճուստ ,
 կը նուաղին , մէկը չի գլխար . ան , սառ-
 նորէն իր գո՛ւր կը մտաուցանէ իր պաշտած
 կուռքին , անպա՛շտ , մոլեռանդ , կատաղի :
 «Մատուկները կը ճուան հեղձամղձուկ լա-
 ցով , կոյսեր կը հեկեկան , կը թալկանան , կը
 մարին : Հայրն իր դաւակներուն մորթուել
 տեսաւ , մայրն իր աղջկան առեւանգումին
 աչքովը հանդիսատես եղաւ , արցունքն աչքին
 մէջ չորցաւ պապանձեցաւ , եւ դաւակը
 տեսաւ իր ծնողքին անխնայ յողորմելի , եւ
 սակայն մէ՛կ կը չեղաւ որ ողորմէր , ախա-
 տէր , փրկէր :

«Սաղմոս որովայնէն հանեցին , հարսն իր
 փեսային ծոցէն քաշեցին անշատեցին , մոր-

թեցին փեսան եւ արեւնով լուացին հարսին
 արցունքը . օրոցքին երախան սուրին ծայրը
 անցուցին , օդին մէջ բարձրացուցին :

«Ինչքերը , հարստութիւնը , դաշտին հացն
 անգամ կողոպտեցին տարին , արտերու հունձ-
 քերն ալրեցին , տուները կրակի տուին ,
 վառեցին մոխիր դարձուցին . ետքը երկին թ-
 րեց թմբուկները , սրինգները , զափերը ու
 դեւերու հարսնիք մը սարքեցին :

«Ասդին , շտեմարաններուն մէջ թաքնելով
 ապրող քանի մը մարդոց սաղմոսը , շարա-
 կանը , ալիւուն , աղօթքը , արցունքն ու
 կոծը օգո՛ւտ մը չունին » :

Աս ըսի ու ինկայ աթոռի մը վրայ , գլուխս
 թեւերուս մէջ ծածկելով :

Ու հազար հոգի մեծաձայն միաձայն ոռ-
 նացին . «Փառք քեզ , Աստուած , փա՛ռք
 քեզ , յաղաքս ամենայն՝ փառք քեզ , Տէ՛ր » :
 Եւ կուլայի յուսահատ կատաղութեամբ :

Բ .

Ո՛վ իմ սիրական , արցունքը գեղադէտի
 բիւրեղն է որուն մէջէն զուարալք պատկեր-
 ներ կը տեսնեմ , երբ մանաւանդ ջովքերնիս
 ատուածաժառանգ նկարիչ մը կայ որ՝ խոշոր
 դիրք մը ձեռքը՝ անդադար կը բացատրէ մեզի
 դեղադէտի առեքեւոյթ պատկերները :

Այսպէս ըսաւ ջովիկ մարդը բեմին վրայ .
 Եւ սկսաւ մանուկի մը պէս խնդալ՝ արցունքն
 աչքերուս մէջ . ու այդ մէկ ժամը երկու տա-
 րի չափ երկար էր : Նորէն յաշոգեցան զիս
 համոզել որ... համբերեմ :